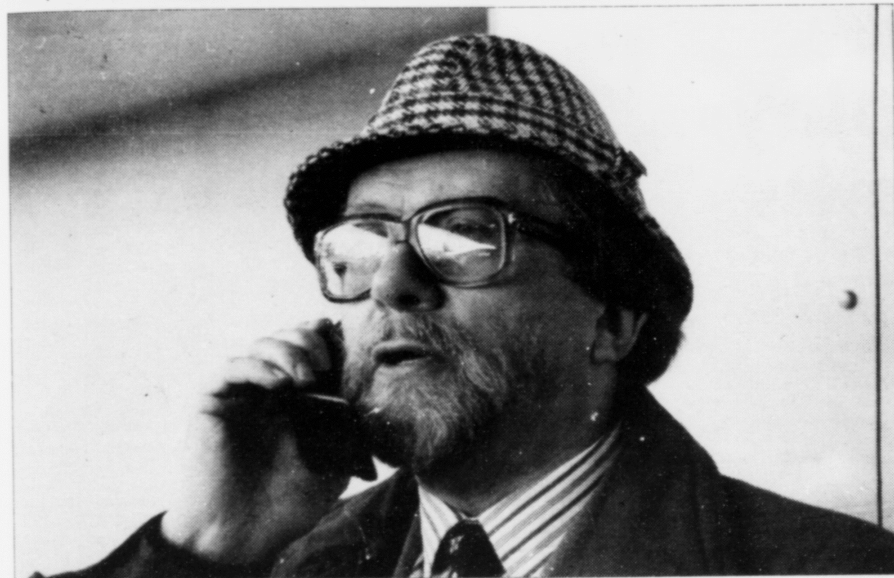

Sofus í tí viðakenda hattinum og við tí somuleiðis viðakendu fartelefoni. Her utan fyri jarnbretastøðina í Aberdeen, har hann royndir at hjálpa einum føroyingi at sleppa til Glasgow til fótbóltsdyst

Føroyar og vit sjálvir kanska eini 8%.

Tað sýntist sum føroyingar dámdu betri at fara burtur at fiskka.

Oljan kemur

-Men hvussu broytti oljan byin?

-Broyttingarnar komu so lýðandi. Tað búgva meira enn 200.000 fólk í býnum, so broyttingin órógvandi ikki sum so, hon merktist ikki so væl í byrjanini.

Eg minnst, at amerikanarar vóru nokkso sjónskir at byrja við, men skotar lærdu skjótt.

Sofus Poulsen sigur, at broyttingin við oljuni sást ikki minst á flogferðsluni.

Áðrenn oljuvinnan kom flugu 50.000 menniskju um floghavnina í Aberdeen um árið. Í dag er talið á vanligum ferðafólki 2 mill. umframt hálv millión ferðafólk flutt við tyrlu.

Annars er talið á gistingarhúsum ókt munandi. Eini 10 nýggj hotel eru bygd, síðani oljuvinnan tók seg upp.

-Hvussu hevði sæð út í Aberdeen og í økinum rundan um, um eingin oljuvinna tók seg upp?

-Oljuvinnan bjargaði, ja ein kann væl siga Bretlandi fyri tað fyrsta - og serstakliga økinum her norðuri í Skotlandi.

Summa staðni t.d. í Hebridunum hevur arbeiðsloysi verið 30-35% og er tað onkunstaðni enn. Men í Aberdeen hevur tað verið um 5-6%.

Hetlendingar livdu av fiskiskapi. Nógvir teirra vóru í stórhalvveiðuni á Suðurljólinum, so tá henda veiða helt uppat so seint sum í 1966, gjørdist arbeiðsloysi har stórt.

Oljuvinnan kom tí sera væl við har eisini. Heima-fiskiskapurin minkaði eisini og mong av færunum vórðu so brúkt sum standby skip í oljuvinnuni.

Ferðasambandið

Hvussu við ferðasambandinum millum Føroyar og Skotlandi?

Sofus greiðir frá, at tá nýggja Tjaldrið kom í 1953 varð eisini lagt inn í Hetlandi um summarið.

Tá Tjaldrið varð selt royndu forræðingsmenn og aðrir í Føroyum at fáa táverandi P&O, um at lata skip teirra sigla upp á Føroyar eisini um summarið. Hetta varð av ongum. Teir kláruðu ikki tíðartalvuna.

Tá Smyril kom í 1975 fór hann so at sigla upp á Scrabster. Ahugin var stórur at fáa samband millum Norðurskotland og Føroyar.

Tá Smyril helt upp við hesi sigling kom so Norðna inn í myndina.

Seinni varð hetta aftur broytt og í dag er tað so aftur Smyril, sum røkir rutusambandið millum Føroyar og Skotlandi. Í byrjanini varð siglt upp á Scrabster men var hetta broytt til Aberdeen og heldur Sofus, at tað var skilgæð avgerð.

Men hvat heldur Sofus Poulsen verða besta havnin í Skotlandi at hava samband við nú vit í framtíðini fara at økja um samhandilin og ein oljuvinna møguliga fer at taka seg upp eisini.

-Eg haldi, at tað er best at sigla beinleiðis til Aberdeen. Hetlandssiglingin hevði jú við sær, at tú skuldi skifta skip og sigla í 7 tímar aftur til Aberdeen.

Summir siga, at hugskotið við eini ferjusigling er at sigla so stutt sum gjørligt, og har er Scrabster sjálfandi stytta leið. Vegirnir eru eisini góðir so tað tekur góðar 4 tímar at koyra haðani til Aberdeen.

Men fyri sjálvan flutningin verður tað biligari at sigla beinleiðis til Aberdeen, ikki minst tá hugsast verður um at flyta frakt og fisk.

Rætt við fæstum sambandi

-Heldur tú grundarlag er fyri at hava Smyril ella annað skip siglandi alt árið?

-Tað haldi eg ein hevur prógvað nú. Eg skal ikki leggja meg út í tjakið um rutuna, sum nú er. Tað fer tíðin at visa.

Eg siggi, at landsstýrismaðurin í samferðslumálum sigur, at rutan til Aberdeen verður ikki broytt. Men tvær siglingar um vikuna hava so ikki staðið sína roynd enn.

-Nú hoyra vit, at Smyril siglar við stórum undirskoti, og onkur heldur, at tað er ikki rætt, at føroyski skattaborgarin skal gjalda hetta. Heldur tú tó, at hesir pengar eru givnir væl út?

-Eg havi oftani sagt, at tað er einki skip í føroyska flotanum, sum hevur givið so nógv gleði til so nógvar føroyingar sum Smyril.

At hava samband úteftir er sera umráðandi hjá okkum, sum útflyta fisk. Fryst er gott nokk, men nógvilja heldur hava fesk, og tí er neyðugt við stórum flutningi.

-Men er tað rætt at reka eina slíka rutu, um tað er við stórum undirskoti?

-Tað er ikki gott nakrastaðni við undirskoti. Men tá øll ella tey flestu kunnu fáa gagn av tí, so er tað ein spurningur, um ein kann kalla tað undirskot. Men hví er undirskot? Kann okkurt kanska gerast meira rationelt ol., so eigur tað at gerast.

-Men at sigla við einum skipi sum Smyril á vetrartíð við ferðafólki tvørtur um Atlantshav er tað ráðiligt?

-Tað er so sín sak. Tað var tann tíð, tá Smyril eisini sigldi upp á Noreg og Danmark. Nú hava vit einki samband við Danmark um veturin. Kann tað ikki

hugsast, at Smyril kundi farið tann vegin aftur?

Sofus heldur annars ikki, at kapping altíð er av tí besta. Hann sóknast eftir størri samstarvi, sum hann metir sum tað besta.

-Nú hava vit hava stóran part av samhandli okkara við Danmark og tann vegin. Við einum fæstum sambandi til Aberdeen alt árið heldur tú tað so vera náttúrligt at samhandilin henda vegin fer at økja?

-Hann er longu nógur øktur. Fólk hava eisini uppdagað, at tað er nógur biligari at keypa vøru í Skotlandi. Eisini heilsølurnar eru farnar at hyggja meira eftir Aberdeen.

Nógvir skúlaflókkar

Men hvussu er gerandisdagurin á skrivstovuni í Marketstreet broyttur hesi seinastu árin spurdu við Sofus?

-Nógur er broytt. Nógur av tíð fer nú eisini til at hjálpa føroyskum skúlaflókum, sum leita sær til Skotlands og Bretlands í stóðugum størri tali. Bara í hesum døgum eru seks skúlaflókkar á vitjan.

Sofus Poulsen biður annars skúlarnar um at fyrireika seg í góðari tíð, soleiðis at tað ber til at fáa alt upp á pláss og í síðsta enda eina góða ferð.

-Nú hevur verið upp á tal av og á at niðurleggja umboðstovuna í Aberdeen, ikki minst eftir at fiskivinnusamstarvið meira ella minni helt uppat. Er tørvur á eini slíkari umboðstovu í framtíðini?

-Tað er avgjørt brúk fyri eini umboðstovu. Talan er ikki bara um samhandil. Her er so nógur annað.

Sofus Poulsen dylur ikki fyri, at heldur enn at tosa um at niðurleggja umboðstovuna, so var kanska rætt at tosa um at fáa eitt fólk aftrat, so nógur er at gera.

Føroyingar væl fyri at taka móti oljuvinnu

-Nú hevur tú verið við til

oljuráðstevnu um økið vestanfyri Hetland. Sær tú fyri tær ein lúknandi útvikling í Føroyum sum tann tíð hava verið fyri her í Skotlandi?

-Tað verður ikki sama gongdin. Vit mugu minnst til, at vit í Føroyum í dag hava so nógur betri útbúgvio fólk enn t.d. Hetland hevði, tá olja kom har. Vit eru tí meira búgvini til at taka ímóti eini slíkari vinnu. Sjálvur haldi eg, at føroyingar áttu at lagt seg eftir at lært seg enskt, tí tað er málið í oljuvinnuni.

-Hví ikki skipa fyri skeiðum í Føroyum, har tilkomio fólk kunnu læra seg um eitt og annað í oljuvinnuni. T.d. kundu maskinmenn fingið málsliga útbúgvning um tað, sum hetta økið fæst við í oljuvinnuni. Vit vita, at í oljuvinnuni skal nakað henda her og nú. Tí er sera umráðandi at skerpa frálærna júst í enskum.

-Men tola vit sum eitt lútið samfelag eina oljuvinnu - hava vit brúk fyri henni?

-Ein hoyrir hetta: tola vit at fáa nakrar fremmandar oljumenn til Føroyar? Undir krignum vóru einir 6-7000 bretsir hermenn í Vágoyinni. Siggi vit nakrar ringar avleiðingar av tí í dag?

Í Orkneyggjunum, sum er nógur minni enn Føroyar, høvdu tey nógvar túsend hermenn undir krignum.

Sofus Poulsen heldur, at vit eiga taka alt nýtt og sum kann skapa arbeiði og virði til Føroyar sum nakað gott.

-Fiskurin gevur ov lútið, og vit mugu tí royna tað, sum vit kunnu.

Tað unga fólkíð eitt prýði

Nú havi kent føroyingar í nógur ár, og tá ein er uttan fyri landoddarnar, so sær ein betri, hvussu eitt fólk er. Eg kenni meg ikki gamlan, og kann bert siga, at tað

Sofus Poulsen er 64 ára gamal. Hann hevur arbeitt á umboðstovuni í Aberdeen síðani hann var 17 ár. Hann vónar at vera har í nógur ár enn.